

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Придунайська філія

МАУП

Кафедра «Право»

Затверджую:

Директор ПФ ПрАТ «ВНЗ
«МАУП» _____

проф. Гуменникова Т.Р.
«____» лютий 2020 р.

Схвалено на засіданні кафедри «Право»
Протокол № 7 від 11.02.2020 р..

Завідувач кафедри _____
к.ю.н.Переверза О.Я.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сімейне право

спеціальність-081 Право
(шифр і назва спеціальності)

освітній рівень- бакалавр
(назва освітнього рівня)

освітня програма - 081Право
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізація - Комерційне та трудове право
(назва спеціалізації)

Ізмаїл 2020

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Щокіна Валентина Василівна, викладач кафедри права.

Викладач:

Щокіна Валентина Василівна, викладач кафедри права.

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри права,
протокол № 7 від 11.02.2020 р.

Завідувач кафедри _____ Переверза О.Я.
(підпис)

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми 081 «Право»
11.02. 2020 р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____ к.ю.н.Переверза О.Я.
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20__ р.,
протокол № _____

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**Придунайська філія
Кафедра права**

Назва дисципліни	<u>Сімейне право</u>
Викладач	Щокіна Валентина Василівна
Портфоліо викладача (-ів)	--
Контактний тел.	04841-77-903, 050-392 9113, 097-185 7429
E-mail:	valentina_schokina@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	http://izmail.maup.com.ua
Консультації	Графік консультацій: першата третя середа місяця – 14.40 – 17.00 год.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Курс	3
Семестр	6
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90 годин
Аудиторні	30 лекційних та 10 семінарських (практичних) годин
Модульний контроль	1 модульна контрольна робота
Самостійна робота Індивідуальне науково-дослідне завдання	60 годин в планах семінарських занять, завданнях для самостійної роботи студентів (рік видання 2019), надається студенту на занятті при ознайомленні з силабусом
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами системою знань сімейно-правової спрямованості по врегулюванню сімейних правовідносин, засвоєння понять та ознак фундаментальних інституцій сімейного права: предмет та метод сімейного права, сімейні правовідносини, учасники сімейних правовідносин, особисті немайнові сімейні відносини фізичної особи, право спільної власності подружжя, захист сімейних прав та інтересів тощо.

Цілі дисципліни «Сімейне право» полягають в цілеспрямованому оволодінні студентами теоретичними знаннями з теорії загальних засад сімейного права, його положеннями, цілями, методами та застосуванням цих знань у практичній діяльності, навчити студентів ефективно використовувати в майбутній роботі отримані під час навчання знання основних приватноправових понять сімейного права, дати практичні навички по застосуванню норм права, що регулюють сімейні правовідносини, вирішенню сімейних спорів, що є необхідним для практичної діяльності майбутнього юриста.

Завданням вивчення курсу «Сімейне право» є також розвиток юридичного мислення студентів, набуття навичок уміло орієнтуватися в питаннях з сімейного права керуючись отриманими знаннями, із застосуванням сімейного законодавства України.

3. Формат курсу - очний (offline)

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- основні категорії сімейного права;
- предмет та метод сімейного права;
- загальні положення про сімейні правовідносини, їх учасників;
- загальні положення про особисті немайнові сімейні права та обов'язки подружжя;
- загальні положення про спільне право власності;
- засоби захисту сімейних прав та інтересів;
- об'єкти сімейних прав;
- строки в сімейному праві;
- підстави виникнення батьківських правовідносин;
- визначення та реєстрація походження дитини.
- опіка та піклування;
- зміст батьківських прав та обов'язків;

вміти:

- визначати предмет сімейного права;
- оперувати основними поняттями та категоріями сімейного права;
- визначати коло сімейних правовідносин;
- глибоко і всесторонньо аналізувати сімейне законодавство;
- самостійно поповнювати та поглиблювати свої знання;
- використовувати всю сукупність набутих знань: оцінювати сімейні спори тільки позиції сімейного законодавства та діяти згідно чинного законодавства;
- правильно застосовувати норми цивільного та сімейного законодавства;
- приймати рішення та здійснювати рішення та юридичні дії у відповідності із законом;
- застосовувати методи та прийоми роботи з правовою інформацією та вирішувати правові задачі;
- застосовувати метод правового аналізу, оперувати юридичними поняттями та категоріями;
- аналізувати і вирішувати юридичні проблеми у сфері сімейних правовідносин;
- логічно грамотно висловлювати точку зору з питань застосування законодавства, що регулює сімейні правовідносини.

мати сформовані навички:

- формування суджень – форми мислинневого відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері сімейного права;
- пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якої-небудь думки у сфері сімейного права;

- створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень у сфері сімейного права;
- генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах юридичної науки в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх істотних ознак;
- високий рівень оперування професійною юридичною термінологією;
- здатність використовувати правові знання, вміння та навички в професійній діяльності;
- готовність до правового самовиховання впродовж життя;
- спроможність концентрувати та ефективно використовувати для вирішення нестандартних задач професійної діяльності знання і вміння у сфері права;
- здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами;
- глибока переконаність у необхідності правомірної поведінки, усвідомлення цінності права та іншої людини;
- сформованість поваги до права як цінності громадянського суспільства, високого рівня правової культури і правосвідомості;
- уявлення про моральні цінності людини;
- здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;
- вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв'язувати ситуації, пов'язані з виконанням обов'язків у сім'ї;
- почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;
- виховувати самостійність, волю, моральність.

Перелік компетентності, якими повинен опанувати студент при вивченні дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати первинні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

- ФК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів з цивільного та сімейного права.
- ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- ФК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема щодо, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- ФК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- ФК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Після вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати набуті результати навчання:

Соціально гуманітарна ерудованість:

- P2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
- P3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- P4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- P5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- P6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

Дослідницькі навички:

- P8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- P9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Комунікація:

- P11. Володіти базовими навичками риторики.
- P12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- P13. Пояснювати характер певних подій та процесів зрозумінням професійного та суспільного контексту

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій:

- P14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
- P15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

Праворозуміння:

- P18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
- P19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
- P20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Правозастосування:

- P21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- P22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- P23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні	10
самостійна робота	60

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2020	6	081 Право	3	нормативна

7. Пререквізити (перелік попередньо прослуханих курсів):

- теорії держави та права - для засвоєння понятійного апарату, єдиного для всіх юридичних наук, що є необхідною базою для вивчення галузевих правових дисциплін, у тому числі сімейного права, зокрема, при дослідженні предмету, методу та принципів загальних положень сімейного права, сімейно-правової норми, визначенні суспільних відносин;
- конституційного права - при визначенні спрямованості та змісту приватноправових засад сімейного права, зокрема: особистих немайнових прав фізичної особи, конституційного права власності, закріплення принципу непорушності права приватної власності, встановлення змісту виключного права власності народу України тощо;
- цивільного права – при засвоєнні загальних положень інституту права спільної сумісної власності подружжя та членів сім'ї;
- кримінального та адміністративного права – при вивченні підстав відповідальності за порушення підгалузей сімейного права: особисті немайнові права фізичної особи, права власності тощо; адміністративно-правові акти можуть слугувати підставою для виникнення сімейних прав та обов'язків (ст. 11 СК України);
- земельного права – при вивченні окремих питань, пов'язаних з виникненням та припиненням права власності на земельну ділянку та житло тощо;
- міжнародного права – для засвоєння питання забезпеченості приватноправових засад щодо окремих положень сімейного права на міжнародно-правовому рівні;
- фінансового та податкового права - при визначенні бази оподаткування, це також проявляється в ціновій політиці, зокрема встановленні твердих цін на товари першої необхідності.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу.
2. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів.
3. Варіанти модульних контрольних робіт для студентів денної форми навчання та контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.
4. Теоретичних питань для самостійного вивчення (питання для самоконтролю по дисципліні).
5. Законодавство та література в електронному вигляді;
6. Теоретичні питання.
7. Проектор.
8. Програмне забезпечення для доступу для законодавчої бази на сайті: www.rada.gov.ua/laws
9. Програмне забезпечення для доступу для на сайт «Судова влада України» : <https://court.gov.ua/>
10. Програмне забезпечення для доступу для на сайт з «Єдиним державним реєстром судових рішень»: reyestr.court.gov.ua/

9. Політика курсу.

Студент дотримується:

- вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку навчального закладу;

- вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачених відповідними правилами та інструкціями;
вимог освітньої програми (за наявності - індивідуального навчального плану), академічної доброчесності згідно загальних Положення про академічну доброчесність у Придунайській філії ПрАТ «ВНЗ»МАУП та намагається досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання

У навчальному процесі поєднуються традиційні методи викладання у вищій школі (проблемний, евристичний, репродуктивний), прийоми та форми викладання (лекція, семінарське заняття) з новими, що передбачають використання активних форм навчання (тестів різного рівня складності), різнопланової науково-дослідної роботи студентів під безпосереднім керівництвом викладача.

Поточний контроль засвоєння знань студентами здійснюється на кожному практичному занятті у формі усного опитування, тестування, заслуховування реферативних повідомлень, використання інших інтерактивних методів.

Основними видами навчальних занять з курсу є:

- лекції;
- практичні заняття;
- індивідуальні та групові консультації.

На лекціях відбувається формування понять Загальної та Особливої частин цивільного права, дається аналіз норм цивільного законодавства України та умов їх застосування.

На практичних заняттях відбувається контроль якості засвоєного навчального матеріалу, а також відпрацювання практичних вмінь. Практичні заняття – основні види навчальних занять. Вони проводяться за основними, найбільш складними питаннями навчальної програми й призначені для поглиблення й закріплення знань студентів, отриманих на лекціях і під час самостійної роботи, вироблення в них самостійного мислення, вміння аналізу явищ та процесів, навичок пошуку, узагальнення й викладення навчального матеріалу. На практичних заняттях ставляться контрольні питання, обговорюються доповіді, реферати, підготовлені студентами відповідно до плану занять й рекомендацій викладача. Доповідь носить характер стислого (7-10 хв.) і разом з тим змістовного та аргументованого усного викладення однієї з центральних проблем теми практичного заняття.

Завдання, які виконуються безпосередньо на практичному занятті в усній чи письмовій формі, з розподілом чи без розподілу на варіанти на розсуд викладача, проводяться з використанням інтерактивних методик (аналіз правових ситуацій, робота в малих групах, послідовне обґрунтування, правнича промова, незакінчене речення, стоп-кадр, та ін.).

Основними вимогами до виступу на практичному занятті є: високий науково-теоретичний рівень виступу; глибоке і всебічне розкриття змісту питання; органічний зв'язок теоретичного матеріалу з практичними питаннями; логічно злагоджений та аргументований виклад матеріалу; вміння робити обґрунтовані висновки.

Особливістю практичного заняття є те, що під час його проведення студентами розв'язуються різні проблемні задачі.

В кінці заняття викладач підводить підсумки, оцінює виступи студентів, визначає завдання на наступні заняття.

Крім того, враховуються творчий підхід до розкриття питань, активність на занятті, доказовість та переконливість, методика викладення матеріалу, зв'язок його з практикою.

10. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Лек-ції	СЗ	СРС	ІРС
Тема № 1. Сімейне право як наука, навчальна дисципліна та галузь законодавства.	10	2	1	7	-
Тема 2. Сімейні правовідносини	5	2	1	2	-
Тема 3. Загальні положення про шлюб.	10	2	1	7	-
Тема № 4. Особисті (немайнові) права та обов'язки подружжя.	10	2	1	7	-
Тема № 5. Майнові права та обов'язки подружжя. Шлюбний договір.	10	2	1	7	-
Тема № 6. Припинення шлюбу	10	2	1	7	-
Тема № 7. Особисті немайнові права та обов'язки батьків та дітей.	10	2	1	7	-
Тема № 8. Майнові права та обов'язки батьків та дітей.	5	2	1	2	-
Тема № 9. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.	10	2	1	7	-
Тема № 10. Традиційні та альтернативні форми влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.	10	2	1	7	-
Усього годин	90	20	10	60	

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СІМЕЙНЕ ПРАВО»

Всього 90 год, з них: лекції – 20 год., СЗ – 10 год., СРС – 60 год.

[illegible]

Теми семінарських/ практичних занять	Сімейне право як наука, навчальна дисципліна та галузь законодавства. Сімейні правовідносини	Загальні положення про шлюб. Припинення шлюбу	Майнові та немайнові права та обов'язки подружжя	Майнові та немайнові права та обов'язки батьків та дітей	Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Традиційні та альтернативні форми владштування дітей, позбавлених батьківського піклування
Самостійна робота	За виконання надається 20 балів (завдання наведені в планах семінарських занять та самостійної роботи)				
Поточний контроль	Виконання модульної контрольної роботи – надається 10 балів				
Вибіркові засоби діагностики результатів навчання					
Підготовка наукового реферату	5 балів				
Підготовка наукової доповіді, участь в науковій конференції	5 балів				
Підсумковий контроль (залік)	50 балів				

11. Система оцінювання та вимоги

Політика виставлення балів

Технологія застосування різних методів контролю знань студентів передбачає проведення попереднього, поточного контролю успішності навчання, проміжного модульного контролю і підсумкового контролю.

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Сімейне право України» включає поточний контроль успішності, проміжний модульний контроль, підсумковий контроль.

Для проміжного модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи в межах модулів, передбачено проведення модульної контрольної роботи.

Поточний контроль знань

Поточний контроль знань є органічною частиною всього навчального курсу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу з дисципліни.

Оцінювання знань студентів на основі даних поточного контролю знань відбувається:

1) з допомогою контролю активності роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу, включаючи відповіді на семінарських та практичних заняттях, написання та захист реферату, участь у науковій роботі та написання наукової роботи, підготовка доповідей, повідомлень та аналітичних матеріалів з корпоративного права тощо;

2) через виконання завдань для самостійної роботи, включаючи ведення конспекту лекцій, ведення конспекту для підготовки до семінарських і практичних занять, ведення словника термінів з корпоративного права тощо;

3) через виконання модульної контрольної роботи.

Поточний контроль на семінарських та практичних заняттях проводиться з метою виявлення готовності до занять у таких формах:

- вибіркового усного опитування перед початком занять;
- фронтального стандартизованого усного опитування за основними питаннями заняття;
- фронтальної перевірки виконання домашніх завдань; виклику до дошки окремих студентів для самостійного розв'язування практичних завдань чи ситуацій;
- експрес-опитування, що являє собою або суцільне опитування всіх присутніх студентів групи, або вибіркове опитування частини студентів групи. Питання з теми (кількох тем), яка готувалася на семінарське заняття, передбачають чітку коротку відповідь (наприклад, дати визначення корпоративних відносин; назвати суб'єктів корпоративного права). При експрес-опитуванні кожен студент має право відповісти лише один раз;
- тестування;
- реферативних повідомлень та їх обговорень;
- інше.

В ході семінарського чи практичного заняття студент може отримати як позитивну оцінку (3-5 балів), так і негативну оцінку (2 бали).

В ході вивчення дисципліни студент має право підготувати і захистити один реферат на обрану ним особисто тему. Реферат оцінюватиметься за 10- (5 балів за написання і 5 балів за презентацію і захист реферату) бальною шкалою і буде входити до підсумкової рейтингової оцінки за дисципліну як додатковий коефіцієнт.

Також студент має право підготувати та захистити наукову роботу по темі, обраній і затвердженій викладачем. Оцінка написання і захисту наукової роботи становитиме 10 балів як додатковий коефіцієнт до підсумкової рейтингової оцінки з дисципліни. Кращі наукові роботи будуть представлені на конференціях і подані до участі у конкурсі наукових робіт студентів філії.

Самостійна робота студентів передбачає цілеспрямований пошук ефективних способів вивчення дисципліни, свідоме ставлення та послідовність в роботі, вміння використовувати наявну літературу і нормативну базу, планувати власну роботу.

Самостійна робота студентів оцінюється за 10-бальною шкалою за кожен змістовний модуль, а оцінка за її виконання сумується до кількості набраних балів за модульну контрольну роботу. Тобто вона є одним із складових елементів модульної контрольної роботи.

Самостійна робота передбачає виконання письмових завдань до кожного змістовного модуля в окремому зошиті, які перевіряються під час написання модульної контрольної роботи.

Проміжний модульний контроль

Модульний контроль у відповідності до навчальної програми передбачає проведення однієї модульної контрольної роботи. Для написання модульної контрольної роботи студентам надається не більше 30 хвилин.

При виконанні модульних контрольних робіт оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань студентів проводиться за результатами рейтингової оцінки за увесь період вивчення даної дисципліни або у разі незадовільної оцінки студента у формі заліку.

Для розрахунку рейтингової підсумкової оцінки використовується єдина бальна система оцінювання академічної успішності студентів з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Якщо студент не отримав залік за рейтингом, то результат виставляється за наслідками виконання ним залікової контрольної роботи (тестів) або підсумкової співбесіди за матеріалами усіх змістових модулів з демонстрацією набутих компетенцій з предмету.

Засоби діагностики результатів навчання

Види	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
<u>I. ОБОВ'ЯЗКОВІ</u>			
1.1 підготовка до семінарських занять	за розкладом	активність та результативність під час семінарських занять	10 балів
1.2. виконання модульних контрольних завдань	після опрацювання всіх тем курсу;	перевірка правильності виконання модульних контрольних завдань	10 балів
1.3. Вивчення тем, що виносяться на самостійне опрацювання	Експрес-контроль на семінарських заняттях по теоретичним питанням; по завданням – письмова форма на семінарських заняттях по розкладу	Перевірка правильності виконання завдань; шляхом проведення експрес-контролів, а також усного опитування під час індивідуальних консультацій.	завдання наведені в планах семінарських занять та самостійної роботи за виконання 80% завдань надається 20 балів
Разом балів за обов'язкові види СРС			40 балів
<u>II ВИБІРКОВІ</u>			
2.1. підготовка наукового реферату (не більше одно-двох)	тема затверджується викладачем	захист реферату під час семінарських занять та індивідуальних консультацій	5 балів
2.2. підготовка наукової доповіді на конференцію (не більше одної)	тема затверджується викладачем	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або індивідуальних консультацій	5 балів
Разом балів за вибіркові види СРС			10 балів
Всього балів за СРС			50 балів

Критерії оцінювання

	Поточне опитування, виконання МКР, ІСР та СР					Сума
Активність на семінарських заняттях	МКР	СРС	ІСР (науковий реферат)	ІСР (підготовка доповіді на конференцію)	Відповідь на заліку	
10 б.	10 б.	20 б.	5 б.	5 б.	50 б.	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набутих знань до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні предмету.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття сімейного права як правової науки, навчальної дисципліни та галузі права і розкрийте його особливості.
2. Назвіть міжнародні нормативно-правові акти, у яких визначено право на захист сім'ї з боку держави і суспільства.
3. Охарактеризуйте чотири найбільш поширені точки зору на правову природу сім'ї.
4. Визначте недоліки юридичного визначення дефініції «сім'я», наведеного у ст. 3 Сімейного кодексу України.
5. Перші декрети про шлюб та сім'ю в Україні.
6. Перший Сімейний кодекс України 1919 року.
7. Основи законодавства СРСР і союзних республік про шлюб та сім'ю, Кодекс про шлюб та сім'ю України.
8. Назвіть види джерел сімейного права за юридичною силою.
9. Що таке аналогія в сімейному праві?
10. Що таке звичай у сімейному праві і які правила його застосування?
11. Назвати галузі права України, в яких поряд із сімейним правом закріплені принципи захисту сім'ї, материнства і дитинства.
12. Назвати форми державної підтримки сім'ї.
13. Визначте роль договору в регулюванні сімейних відносин.
14. Роль судової практики в регулюванні сімейних відносин.
15. Дія сімейного законодавства в часі, просторі та за колом осіб.
16. Назвіть види сімейних правовідносин.
17. Охарактеризувати структуру сімейних правовідносин.
18. Соціальні регулятори сімейних правовідносин.
19. Зміст і особливості сімейних правовідносин.
20. Ознаки сімейних правовідносин.
21. Учасники (суб'єкти) сімейних правовідносин.

22. Форми захисту сімейних прав та інтересів.
23. Назвіть основні засади здійснення сімейних прав.
24. Назвіть основні засади виконання сімейних обов'язків.
25. Наведіть перелік способів захисту сімейних прав та інтересів.
26. Поняття та види строків у сімейному праві.
27. Строки позовної давності.
28. У чому полягає сутність договірної концепції шлюбу?
29. Що таке негативні умови укладання шлюбу?
30. Визначте перелік перешкод для укладення шлюбу.
31. Яке правове значення має обізнаність наречених зі станом здоров'я одне одного?
32. Який порядок подання заяви про реєстрацію шлюбу?
33. Назвіть правові наслідки відмови нареченої, нареченого від укладення шлюбу. 7.
Державна реєстрація шлюбу.
34. Назвіть підстави абсолютної недійсності шлюбу.
35. Які обставини зумовлюють безумовну оспорюваність шлюбу?
36. Розірвання шлюбу в державних органах реєстрації актів цивільного стану.
37. Розірвання шлюбу в суді.
38. Правові наслідки розірвання шлюбу.
39. Режим окремого проживання подружжя.
40. Що виступає юридичною підставою виникнення особистих немайнових та майнових прав і обов'язків подружжя?
41. На яких принципах будуються особисті немайнові правовідносини подружжя?
42. Які види особистих немайнових прав подружжя ви знаєте?
43. Розкрити юридичний зміст обов'язків подружжя, які впливають з особистих правовідносин між ними.
44. Який порядок переміни прізвища у зв'язку з укладенням шлюбу?
45. Особливості права на прізвище, одержане у шлюбі, який визнано недійсним.
46. У чому полягає зміст права подружжя на спільне вирішення питань життя сім'ї?
47. Чи застосовується позовна давність в особистих немайнових правовідносинах подружжя і чому?
48. Які органи правомочні вирішувати спори між подружжям у сфері реалізації ними особистих прав та обов'язків; що це за спори?
49. Назвіть порядок і умови здійснення права власності на роздільне майно.
50. Визначте перелік майна, яке є об'єктом права спільної сумісної власності.
51. Як визначається розмір часток подружжя в їхньому спільному майні?
52. Особливості здійснення майнових прав чоловіком і жінкою, які перебувають у «фактичному» шлюбі.
53. Визначте зміст права подружжя на утримання.
54. Наведіть перелік прав та обов'язків подружжя з утримання.
55. Наведіть умови, необхідні для виникнення права на утримання.
56. Як визначається розмір матеріальної допомоги при утриманні подружжя?
57. Визначте поняття «договори подружжя».
58. Наведіть класифікацію подружніх договорів за критеріями суб'єктного складу, законодавчої визначеності, за часом укладення тощо.
59. Назвіть відмінності у визначенні форми та розміру утримання подружжя за законом та договором.
60. Визначте зміст договору подружжя про припинення права на аліменти.
61. Дайте визначення поняття шлюбного договору.
62. Назвіть характерні ознаки шлюбного договору.
63. Порівняйте підстави і правові наслідки відмови від шлюбного договору та його розірвання.
64. Назвіть підстави та порядок визнання шлюбного договору недійсним.

65. Що є підставою виникнення прав та обов'язків батьків і дітей?
66. Як засвідчується походження дітей?
67. Назвати всі відомі способи встановлення походження дитини.
68. Назвати правила встановлення материнства.
69. Які правила встановлення батьківства в органах РАЦС при народженні дитини у шлюбі ?
70. Який порядок добровільного визнання батьківства?
71. Які підстави для винесення судом рішення про визнання батьківства?
72. Які документи подаються для реєстрації народження дитини і встановлення батьківства?
73. Які підстави закріплені в законі для оспорування материнства?
74. Які підстави закріплені в законі для оспорування батьківства?
75. Які обставини виключають можливість оспорування батьківства?
76. Який порядок реєстрації батьківства і материнства у разі застосування штучних методів репродукції людини та сурогатного материнства?
77. Які майнові відносини батьків і дітей регулюються сімейним правом?
78. Яке майно на праві власності може належати дитині?
79. Які види аліментних зобов'язань між матір'ю, батьком і дитиною можна виділити?
80. Назвіть підстави для стягнення аліментів на дитину в судовому порядку.
81. Розкрийте особливості укладення договору між батьками про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно.
82. За яких підстав виникає обов'язок батьків утримувати повнолітніх доньку, сина?
83. За яких підстав виникає обов'язок доньки, сина утримувати батьків?
84. У якому порядку можуть бути стягнуті аліменти на дитину?
85. Назвіть випадки договірної регулювання відносин батьків щодо виховання та утримання дітей, передбачені СК України.
86. Дайте визначення поняття «договір батьків про утримання дітей».
87. Які вимоги ставляться до форми договору батьків про утримання ними дітей?
88. Назвіть відмінності у визначенні форми та розміру аліментів на дітей за законом та договором.
89. Визначте зміст договору про припинення права на аліменти.
90. Які особливості набуття права власності на нерухомість за договором батьків про припинення права на аліменти?
91. Назвіть гарантії прав дитини при відчуженні майна, переданого за договором батьків про припинення права на аліменти. Які умови повинен містити договір про здійснення батьківських прав та обов'язків?
92. Дайте визначення поняття «родичі».
93. Дайте визначення поняття «свояцтво».
94. Які види сімейних правовідносин можуть виникати за участі «інших» членів сім'ї та родичів?
95. Які права та обов'язки «інших» членів сім'ї та родичів закріплені в СК України?
96. Назвіть умови реалізації вітчимою та мачухою права на виховання пасинка та падчерики.
97. Права «інших» членів сім'ї та родичів на спілкування та виховання.
98. Зміст принципу черговості осіб, які зобов'язані надавати утримання. Поняття черговості виконання обов'язків з утримання.
99. Відмінність зобов'язань з утримання інших членів сім'ї та родичів від зобов'язань з утримання батьків і дітей.
100. Охарактеризуйте усиновлення як інститут сімейного права.
101. Дайте визначення поняття «усиновлення».
102. Назвіть умови та обставини для усиновлення.
103. Яким чином захищаються права дітей при усиновленні?

104. Як забезпечується таємниця усиновлення?
105. Які правові наслідки припинення усиновлення на підставі позбавлення усиновлювача батьківських прав?
106. Назвіть правові наслідки скасування рішення про усиновлення судом.
107. Назвіть правові наслідки визнання усиновлення недійсним.
108. Визначити поняття опіки та піклування над дітьми.
109. Назвати органи опіки та піклування в Україні.
110. Визначити порядок встановлення опіки над дітьми в Україні.
111. Визначити порядок встановлення піклування над дітьми.
112. Які вимоги встановлені законом до особи опікуна (піклувальника).
113. Назвати основні права і обов'язки опікуна (піклувальника).
114. У чому полягають обмеження прав опікунів та піклувальників?
115. Який порядок утримання дітей, що перебувають під опікою (піклуванням).
116. Назвати права дитини, над якою встановлено опіку або піклування.
117. Визначити підстави і порядок припинення опіки.
118. Назвати підстави і порядок припинення піклування.
119. Які підстави звільнення опікуна (піклувальника) дитини від їхніх обов'язків.
120. Якій дитині надається статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування?
121. Визначте поняття патронату у широкому та вузькому значенні.
122. Які особливості патронату порівняно з іншими формами виховання дітей, що позбавлені батьківського піклування?
123. Які вимоги встановлені законом до особи патронатного вихователя?
124. Визначте основні права та обов'язки патронатного вихователя щодо дитини.
125. Які права має дитина, передана під патронат?
126. Внаслідок яких обставин може припинитися патронат над дитиною?
127. Визначте поняття прийомної сім'ї.
128. Які вимоги встановлені законом до особи прийомних батьків?
129. Назвіть права і обов'язки прийомних батьків.
130. Які сімейні права має дитина в прийомній сім'ї?
131. Які підстави припинення прийомної сім'ї?
132. Назвіть відмінності прийомної сім'ї від дитячого будинку сімейного типу.
133. Визначте порядок створення дитячого будинку сімейного типу.
134. Які особи можуть бути батьками-вихователями?
135. Назвіть ознаки сімейних правовідносин з іноземним елементом.
136. Назвіть умови застосування іноземного сімейного законодавства до сімейних відносин в Україні.
137. Які є види конвенцій у сфері сімейних відносин?
138. Які є основні колізійні прив'язки в сфері сімейних відносин?
139. Назвіть ознаки шлюбу в міжнародному сімейному праві та його форми.
140. Наведіть приклади матеріальних умов шлюбу, притаманних для законодавства окремих іноземних держав.
141. Наведіть випадки специфічних обмежень щодо укладення шлюбу, пов'язаних з конкретною особою.
142. Назвіть види шлюбно-сімейних правовідносин між подружжям у міжнародному сімейному праві.
143. Як визначається режим власності подружжя в міжнародному сімейному праві?
144. Який порядок укладення шлюбного договору в зарубіжних країнах?

Тестові завдання

1.Сімейне право регулює:

- а) особисті немайнові відносини; б) майнові відносини;
- в) особисті немайнові відносини і майнові відносини;
- г) особисті немайнові відносини і впливаючі з них майнові відносини.

2. Шлюбні відносини в історичній кровноспорідненій сім'ї:

- а) допускаються по горизонталі (між братами і сестрами);
- б) допускаються по вертикалі (між батьками і дітьми);
- в) допускаються як по горизонталі, так і по вертикалі;
- г) обмежуються як по вертикалі, так і по горизонталі.

3. Сім'я пуналуа:

- а) моногамна; б) екзогамна; в) полігамна; г) змішана.

4. У сім'ї пуналуа шлюбні відносини:

- а) допускаються по горизонталі (між братами і сестрами);
- б) допускаються по вертикалі (між батьками і дітьми);
- в) допускаються як по горизонталі, так і по вертикалі;
- г) обмежуються як по вертикалі, так і по горизонталі.

5. Сім'ю пуналуа в історичному розвитку замінює:

- а) кровноспоріднена сім'я; б) моногамна сім'я;
- в) парна сім'я; г) патріархальна сім'я.

6. Одношлюбність виникла:

- а) унаслідок загальної культури людського роду; б) з економічних причин;
- в) як примирення між чоловіком і жінкою; г) як найвища форма шлюбу.

7. Сімейне право побудоване за пандектною системою, яка припускає:

- а) наявність загальної і особливої частин;
- б) що сімейне право не є галуззю права, а входить у цивільне право як інститут;
- в) що сімейне право є самостійною галуззю права.

8. Парна сім'я:

- а) характеризується пануванням чоловіків; б) характеризується пануванням жінок;
- в) характеризується рівністю сторін.

9. Виберіть послідовність, що найбільш точно відображає історичний розвиток сім'ї:

- а) груповий шлюб, сім'я пуналуа, кровноспоріднена сім'я, парна сім'я, моногамна сім'я;
- б) груповий шлюб, кровноспоріднена сім'я, сім'я пуналуа, парна сім'я, моногамна сім'я;
- в) груповий шлюб, кровноспоріднена сім'я, сім'я пуналуа, моногамна сім'я, парна сім'я;
- г) груповий шлюб, сім'я пуналуа, кровноспоріднена сім'я, парна сім'я, моногамна сім'я.

№2

1. Сімейний кодекс України регулює:

- а) особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя;
- б) підстави виникнення, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, усиновлювачів та усиновлених, інших членів сім'ї та родичів;
- в) засади шлюбу;
- г) все зазначене.

2. Малолітньою вважається дитина до досягнення нею:

- а) чотирнадцяти років; б) дванадцяти років; в) шістнадцяти років; г) десяти років.

3. Принципами регулювання сімейних відносин є:

- а) урахування права на таємницю особистого життя їхніх учасників;
- б) державна підтримка сімей з дітьми;
- в) рівність учасників сімейних відносин;

г) усе зазначене.

4. У сімейному праві існують такі способи правового регулювання:

- а) дозволи та заборони; б) дозволи та примус;
- в) дозволи, заборони, позитивне зобов'язання; г) виключно дозволи.

5. Родичами по прямій лінії не є:

- а) батько та син; б) дід і внук; в) рідні брат та сестра; г) бабуся і внучка.

6. Неповнолітньою вважається дитина у віці:

- а) від чотирнадцяти до шістнадцяти років;
- б) від дванадцяти до вісімнадцяти років;
- в) від чотирнадцяти до вісімнадцяти років;
- г) від десяти до шістнадцяти років.

7. Сімейний кодекс визначає, що сім'я є:

- а) первинним та основним осередком суспільства;
- б) особи, які спільно проживають;
- в) особи, які фактично ведуть спільне господарство;
- г) особи, які мають спільних дітей.

8. Джерелами сімейного права є:

- а) судова практика; б) судовий прецедент;
- в) адміністративний прецедент; г) звичай.

9. Відповідно до СК України правовий статус дитини має особа:

- а) до досягнення нею 16 років; б) до досягнення нею повноліття;
- в) до досягнення 17 років – для жінок і 18 років – для чоловіків;
- г) до досягнення нею 14 років.

10. Суб'єктами сімейного права можуть бути:

- а) фізичні особи; б) юридичні особи;
- в) фізичні та юридичні особи; г) державні органи.

11. Метод регулювання сімейного права може бути позначений як:

- а) дозвільно-імперативний; б) дозвільно-диспозитивний;
- в) диспозитивний; г) немає правильної відповіді.

№3

1. Сімейні відносини регулюються:

- а) Цивільним кодексом;
- б) Сімейним кодексом та іншими нормативно-правовими актами;
- в) виключно Сімейним кодексом;
- г) виключно шлюбним договором.

2. Сімейний кодекс регулює серед інших відносини між:

- а) тіткою, дядьком та племінниками;
- б) двоюрідними братами та сестрами;
- в) мачухою, вітчимом та падчеркою, пасинком;
- г) батьками чоловіка та його дружиною.

3. Родичами за прямою лінією спорідненості є:

- а) неповнорідні брат і сестра; б) двоюрідні брати;
- в) дядько та племінники; г) бабуся і внуки.

4. За своєю природою відносини, що становлять предмет сімейного права, поділяють на:

- а) особисті та майнові; б) абсолютні та відносні;
- в) визначені та невизначені; г) довгострокові та короткострокові.

5. Відносини між одним із подружжя і кровними родичами іншого з подружжя або між родичами обох із подружжя, що виникають зі шлюбу, – це:

- а) родичі за прямою лінією; б) свояцтво; в) спорідненість; г) зведені родичі.

6. Позовна давність у сімейному праві застосовується до вимоги про:

- а) про поділ майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, якщо вимога заявлена після розірвання шлюбу;
- б) про розірвання шлюбу чи визнання його недійсним;
- в) стягнення аліментів; г) скасування усиновлення та визнання його недійсним.

7. Сімейні відносини:

- а) регулюються виключно законом;
- б) можуть бути врегульовані за домовленістю (договором) між їхніми учасниками;
- в) можуть бути врегульовані за домовленістю (договором) між їхніми учасниками виключно у випадках, передбачених законодавством;
- г) не можуть бути врегульовані законодавством.

8. Дитина, що досягла 14 років, має право звернутися за захистом своїх прав у:

- а) суд; б) ООН; в) прокуратуру; г) Конституційний суд.

№4

1. Шлюбом є:

- а) сімейний союз двох осіб незалежно від статі, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану;
- б) сімейний союз жінки та чоловіка незалежно від реєстрації у державному органі реєстрації актів цивільного стану;
- в) сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану;
- г) сімейний союз жінки та чоловіка, що досягли шлюбного віку, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану.

2. Однією із умов вступу до шлюбу є:

- а) досягнення особами, що бажають вступити у шлюб, шлюбного віку;
- б) наявність спільної дитини у осіб, які бажають вступити у шлюб;
- в) наявність фіксованої заробітної плати у осіб, які бажають вступити у шлюб;
- г) досягнення жінкою і чоловіком, що бажають вступити у шлюб, 17 і 18 років, відповідно.

3. Шлюбний вік в Україні:

- а) 17 років для жінок, 18 років для чоловіків;
- б) 18 років як для чоловіка, так і для жінки;
- в) 17 років як для чоловіка, так і для жінки;
- г) 18 років для жінок, 17 років для чоловіків.

4. Виключний мінімальний шлюбний вік в Україні:

- а) 14 років для жінок, 16 років для чоловіків;
- б) 18 років як для чоловіка, так і для жінки;
- в) 17 років як для чоловіка, так і для жінки;
- г) 16 років як для чоловіка, так і для жінки.

5. Максимальний шлюбний вік в Україні:

- а) законодавчо не встановлений;
- б) 60 років для жінок, 62 роки для чоловіків;
- в) 75 років як для чоловіків, так і для жінок;
- г) встановлений Закон України «Про шлюбний вік в Україні».

6. Після подання заяви і до реєстрації шлюбу чоловік та жінка, що бажають вступити у шлюб, є:

- а) молодятами; б) свояками; в) нареченими; г) подружжям.

7. Державна реєстрація шлюбу засвідчується:

- а) згодою чоловіка та жінки;
- б) свідоцтвом про шлюб, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України;
- в) свідоцтвом про шлюб, зразок якого затверджують державні органи реєстрації актів цивільного стану;
- г) печаткою в паспорті про реєстрацію шлюбу.

8. Місцем реєстрації шлюбу є:

- а) місце виїзної церемонії; б) відповідна рада народних депутатів;
- в) місце проживання чоловіка та жінки, які бажають вступити у шлюб за заявою їхніх батьків;
- г) приміщення державного органу реєстрації актів цивільного стану.

9. Реєстрація шлюбу здійснюється:

- а) після спливу одного місяця з дня подання заяви, але в межах трьох місяців;
- б) після спливу одного місяця з дня подання заяви і лише в його межах;
- в) після спливу одного місяця з дня подання довідки про стан здоров'я, але в межах трьох місяців;
- г) в межах трьох місяців з дня подання заяви.

10. При реєстрації шлюбу подружжя не може вибрати як спільне прізвище:

- а) прізвище дружини; б) прізвище чоловіка;
- в) подвійне прізвище; г) потрібне, якщо хтось із них вже мав подвійне до шлюбу.

11. Однією з підстав припинення шлюбу є:

- а) розірвання шлюбу;
- б) виїзд одного із подружжя на постійне місце проживання за кордон;
- в) смерть батька/матері одного із подружжя;
- г) набрання чинності рішенням суду.

12. Шлюб може бути розірваний:

- а) протягом трьох місяців з дня подання спільної заяви подружжя;
- б) протягом одного місяця з дня подання спільної заяви подружжя;
- в) протягом двох місяців з дня подання заяви одним із подружжя;
- г) після строку на примирення.

13. Шлюб не може бути розірваний:

- а) протягом вагітності дружини та протягом трьох років після народження дитини;
- б) протягом трьох років після реєстрації шлюбу;
- в) протягом року після реєстрації шлюбу;
- г) протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини.

14. Сепарація – це:

- а) інститут розірвання шлюбу; б) інститут припинення шлюбу;
- в) інститут окремого проживання подружжя; г) інститут шлюбу.

15. Фіктивний шлюб – це:

- а) шлюб, зареєстрований з особою, яка одночасно перебуває в іншому зареєстрованому шлюбі;
- б) шлюб, зареєстрований з особою, визнаною недієздатною;
- в) шлюб, зареєстрований без вільної згоди чоловіка і жінки;
- г) шлюб, зареєстрований з певною вигодою, без наміру створення сім'ї та набуття прав та обов'язків подружжя.

16. Шлюб є недійсним:

- а) від дня його державної реєстрації;
- б) від дня набрання чинності рішення суду;
- в) від дня проголошення рішення суду про недійсність шлюбу;
- г) від дня реєстрації недійсності шлюбу державним органом реєстрації актів цивільного стану.

17. Якщо один із подружжя помер до набрання чинності рішення суду про розірвання шлюбу, вважається:

- а) шлюб припинився внаслідок його розірвання; б) шлюб є дійсним;
- в) шлюб є таким, що не був розірваний у встановлені строки;
- г) шлюб припинився внаслідок смерті.

18. Розірвання шлюбу засвідчується:

- а) згодою чоловіка та жінки;

- б) свідоцтвом про розірвання шлюбу, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України;
- в) свідоцтвом про розірвання шлюбу, зразок якого затверджують державні органи реєстрації актів цивільного стану;
- г) печаткою в паспорті про розірвання шлюбу.

19. Однією з підстав розірвання шлюбу ОРАЦС за заявою одного із подружжя є:

- а) смерть другого із подружжя; б) набрання чинності рішення суду;
- в) виїзд одного із подружжя на постійне місце проживання за кордон;
- г) визнання другого із подружжя безвісно відсутнім.

20. Розірвання шлюбу в судовому порядку здійснюється:

- а) за заявою подружжя, яке має дітей;
- б) за позовом одного із подружжя, але лише в тих випадках, коли є аліментна вимога;
- в) якщо один із подружжя – недієздатна особа;
- г) в усіх випадках.

21. Особи, які бажають зареєструвати шлюб, повинні досягти шлюбного віку:

- а) на день подачі заяви; б) на день заручин;
- в) на день реєстрації шлюбу; г) на день прийняття рішення укласти шлюб.

22. Особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу:

- а) повинні повідомити одна одну про стан свого здоров'я;
- б) можуть повідомити одна одну про стан свого здоров'я;
- в) повинні обов'язково пройти медичний огляд;
- г) повинні повідомити одна одну про стан свого здоров'я лише у разі наявності психічних захворювань.

№ 5

1. Відносини, не врегульовані Сімейним кодексом між особами, які проживають однією сім'єю:

- а) можуть бути врегульовані договором, якщо він не суперечить вимогам Сімейного кодексу, інших законів України і моральним основам суспільства;
- б) не можуть бути врегульовані договором;
- в) врегульовуються тільки за усною домовленістю;
- г) немає правильної відповіді.

2. Шлюбний договір може бути укладений:

- а) нареченими; б) подружжям;
- в) особами, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, а також подружжям;
- г) особами, які мають намір зареєструвати шлюб.

3. На укладення шлюбного договору до реєстрації шлюбу, якщо його стороною є неповнолітня особа:

- а) потрібна письмова згода її батьків;
- б) потрібна письмова згода її батьків, засвідчена нотаріусом;
- в) потрібна усна згода її батьків;
- г) згода не потрібна.

4. Шлюбним договором регулюються:

- а) майнові відносини; б) немайнові відносини;
- в) майнові та особисті немайнові відносини; г) будь-які відносини подружжя.

5. Форма шлюбного договору:

- а) усна; б) письмова; в) письмова нотаріально посвідчена;
- г) за домовленістю між сторонами.

6. Зміна умов шлюбного договору:

- а) може бути в односторонньому порядку;
- б) може бути в односторонньому порядку тільки за рішенням суду;

- в) не допускається взагалі;
- г) допускається за усною домовленістю подружжя.

7. У разі відмови від шлюбного договору:

- а) права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються з моменту його укладення;
- б) права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються в день подання нотаріусу заяви про відмову від нього;
- в) права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються тільки у разі його розірвання;
- г) права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються з моменту його укладення або в день подання нотаріусу заяви про відмову від нього.

8. Згода подружжя на укладення договору щодо розпорядження спільною сумісною власністю, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути:

- а) письмово оформлена; б) законом не визначено;
- в) вважається, що один з подружжя діє за згодою іншого з подружжя;
- г) нотаріально засвідчена.

9. Початок дії шлюбного договору, який укладено до реєстрації шлюбу:

- а) з моменту його укладання; б) з дня реєстрації шлюбу;
- в) з дня, вказаного органом РАЦСу; г) з дня його нотаріального посвідчення.

№ 6

1. Підставою для визнання батьківства за рішенням суду є:

- а) будь-які відомості, що засвідчують походження дитини від цієї особи;
- б) будь-які відомості, що засвідчують фізіологічну спроможність цього чоловіка бути батьком;
- в) будь-які відомості, що засвідчують факт близького знайомства цього чоловіка з матір'ю дитини;
- г) будь-які відомості, що засвідчують факт спільного проживання цього чоловіка з матір'ю дитини.

2. Батьки зобов'язані зареєструвати народження дитини в органі РАЦС не пізніше:

- а) одного місяця з її дня народження; б) двох місяців з її дня народження;
- в) трьох місяців з її дня народження; г) одного року з її дня народження.

3. Якщо інше не впливає зі звичаю національної меншини, до якої належать мати і батько, дитині може бути дано:

- а) не більше одного імені; б) не більше двох імен;
- в) не більше трьох імен; г) не більше п'яти імен.

4. Якщо батьки дитини змінили прізвище, для зміни прізвища дитини необхідна її згода у разі досягнення нею:

- а) семи років; б) десяти років; в) чотирнадцяти років; г) повноліття.

5. На визначення батьками місця проживання дитини необхідна згода самої дитини, якщо вона досягла:

- а) семи років; б) десяти років; в) чотирнадцяти років; г) шістнадцяти років.

6. Якщо батьки проживають окремо, місце проживання дитини визначається нею самою, якщо вона досягла:

- а) семи років; б) десяти років; в) чотирнадцяти років; г) повноліття.

7. Якщо батьки дитини невідомі, запис про них у Книзі реєстрації народжень робиться за рішенням:

- а) суду або органу опіки та піклування; б) суду;
- в) органу опіки та піклування; г) прокуратури.

8. До вимоги про визнання батьківства застосовується позовна давність у:

- а) три роки; б) один рік; в) два роки; г) не застосовується.

9. При вирішенні питань, що стосуються життя дитини, має бути врахована думка самої дитини з моменту, коли:

- а) вона може висловити свою думку; б) досягла семи років;
- в) досягла чотирнадцяти років; г) досягла шістнадцяти років.

№ 7

1. Майно, набуте батьками і дітьми за рахунок їхньої спільної праці чи спільних коштів, належить:

- а) батькам (батькові, матері) на праві особистої приватної власності;
- б) дітям на праві особистої приватної власності;
- в) батькам і дітям на праві спільної сумісної власності;
- г) батькам і дітям на праві спільної часткової власності.

2. Аліменти, що одержуються на дитину, є власністю:

- а) дитини і повинні використовуватися за цільовим призначенням;
- б) того з батьків, який їх сплачує і мають використовуватися за цільовим призначенням;
- в) того з батьків, на ім'я якого вони сплачуються і повинні використовуватися за цільовим призначенням;
- г) сім'ї і мають розподілятися між усіма членами.

3. До якого віку батьки зобов'язані утримувати дитину?

- а) до 14 років; б) до 16 років; в) до 18 років; г) до вступу в шлюб.

4. Мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину за жодних обставин не може бути меншим за:

- а) один неоподатковуваний мінімум доходів громадян;
- б) 1/2 мінімальної заробітної плати громадян;
- в) одну мінімальну заробітну плату громадян;
- г) 50 % розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

5. Батько, мати можуть бути звільнені від обов'язку утримувати дитину, якщо:

- а) той з батьків, з кого стягуються аліменти, не працює;
- б) дохід дитини набагато перевищує дохід кожного з них і забезпечує повністю її потреби;
- в) їхній середній сукупний дохід на члена сім'ї є нижчим за встановлений законом прожитковий мінімум і вони не спроможні забезпечувати потреби дитини;
- г) якщо вони (мати, батько) є студентами, пенсіонерами, або непрацездатними (інвалідами 1, 2, 3 групи).

6. Аліменти на дитину присуджуються з моменту, коли:

- а) батько, мати відмовились надавати утримання добровільно;
- б) пред'явлено позов до суду;
- в) вступило в законну силу рішення суду;
- г) пред'явлено до виконання виконавчий лист.

7. Аліменти можуть бути стягнуті за виконавчим листом за минулий час, але не більш як за:

- а) один рік, що передував пред'явленню виконавчого листа до виконання;
- б) десять років, що передували пред'явленню виконавчого листа до виконання;
- в) три роки, що передували пред'явленню виконавчого листа до виконання;
- г) за увесь час, з моменту виписки виконавчого листа до пред'явлення його виконання.

8. Хто повинен сплачувати додаткові витрати на дитину?

- а) батьки; б) близькі родичі; в) дід і баба; г) опікуни.

9. Хто звільняється від сплати пені при несплаті аліментів?

- а) неповнолітня особа; б) непрацездатна особа;
- в) недієздатна особа; г) нараховується у будь-якому випадку.

№ 8

1. Форма договору між батьками про сплату аліментів на дитину:

- а) усна; б) письмова; в) може бути як усна, так і письмова;
- г) письмова, нотаріально посвідчена.

2. Договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно укладається за участі:

- а) того з батьків, з ким проживає дитина, і того з батьків, хто проживає окремо від неї;
- б) того з батьків, хто проживає окремо, і дитини;
- в) того з батьків, з ким проживає дитина, і того з батьків, хто проживає окремо від неї; а також дитини, яка досягла чотирнадцяти років;
- г) договір є одностороннім.

3. Наслідком укладення договору про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно є:

- а) не звільняє того з батьків, хто проживає окремо, від обов'язку брати участь у додаткових витратах на дитину;
- б) звільняє того з батьків, хто проживає окремо, від обов'язку брати участь у додаткових витратах на дитину;
- в) припинені будь-які майнові зобов'язання;
- г) припиняються будь-які майнові та немайнові зобов'язання стосовно дитини.

№ 9

1. Бабі та діду для реалізації права на захист малолітніх, неповнолітніх та повнолітніх непрацездатних онуків потрібно:

- а) довіреність; б) письмова заява;
- в) усна згода; г) реалізують право без спеціальних на те повноважень.

2. Права та обов'язки з утримання інших членів сім'ї та родичів не виникають у:

- а) особи, яка взяла у свою сім'ю дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування;
- б) мачухи, вітчима; в) зведених братів, сестер; г) прабаби, прадіда.

3. Суд може звільнити вітчима, мачуху від обов'язку з утримання падчерки, пасинка або обмежити його певним строком, зокрема у разі:

- а) нетривалого проживання з їхніми матір'ю, батьком; б) відсутності їхньої згоди;
- в) у зв'язку з досягненням пенсійного віку; г) якщо є інші утриманці.

№ 10

1. Усиновителями не можуть бути:

- а) особи, обмежені у дієздатності; б) особи, які мають трьох і більше дітей;
- в) особи, позбавлені батьківських прав, якщо ці права були поновлені;
- г) особи, середньомісячний дохід яких не перевищує трьох мінімальних заробітних плат.

2. Особами, які мають переважне право на усиновлення, є:

- а) подружжя; б) особа, яка не є родичем дитини;
- в) особа, яка першою стала на облік;
- г) особа, яка усиновлює кількох дітей, які є братами, сестрами.

3. Для усиновлення дитини обов'язковою є згода:

- а) дитини; б) прокурора; в) брата чи сестри; г) батьків.

4. Усиновлення визнається недійсним за рішенням суду, якщо:

- а) воно було проведене на підставі підроблених документів;
- б) воно суперечить інтересам дитини;
- в) дитина страждає на недоумство, про що усиновитель не знав і не міг знати на час усиновлення;

г) між усиновителем і дитиною склалися стосунки, які роблять неможливим їхнє спільне проживання.

5. Усиновлення може бути скасоване за рішенням суду, якщо:

- а) воно було проведене на підставі підроблених документів;
- б) воно суперечить інтересам дитини;
- в) дитина страждає на недоумство, про що усиновитель не знав і не міг знати на час усиновлення;

г) між усиновителем і дитиною склалися стосунки, які роблять неможливим їхнє спільне проживання.

6. Дитина, яку було підкинута чи знайдено, може бути усиновлена після спливу:

- а) одного року з часу її знайдення; б) шести місяців з часу її знайдення;
- в) двох місяців з часу її знайдення; г) одного робочого тижня з часу її знайдення.

7. Дитина, покинута в пологовому будинку, може бути усиновлена після досягнення нею:

- а) двомісячного віку; б) одного року; в) шестимісячного віку; г) трьох років.

8. Різниця у віці між усиновителем і дитиною не може бути меншою, ніж:

- а) 21 рік; б) 15 років; в) 20 років; г) законодавчо не встановлено.

9. Комерційна, посередницька діяльність щодо усиновлення дітей:

- а) урегульована ЗУ «Про усиновлення»;
- б) урегульована Розділом IV Сімейного кодексу України;
- в) врегульована ЗУ «Про охорону дитинства»; г) забороняється.

10. Усиновлення дитини провадиться без згоди батьків:

- а) якщо вони невідомі; б) якщо один із батьків є судимим;
- в) якщо один із батьків перебуває на стаціонарному лікуванні;
- г) якщо вони визнані недієздатними.

№ 11

1. Опіка встановлюється над:

- а) дитиною у віці до 14 років; б) дитиною у віці від 14 до 18 років;
- в) непрацездатними; г) громадянами, визнаними судом обмежено дієздатними.

2. Піклування встановлюється над:

- а) дитиною у віці до 14 років; б) дитиною у віці від 14 до 18 років;
- в) громадянами, визнаними судом недієздатними; г) непрацездатними.

3. Місцем встановлення опіки та піклування є:

- а) місце проживання фізичної особи, яка потребує опіки чи піклування;
- б) місце знаходження органу опіки і піклування, який прийняв відповідне рішення;
- в) місце проживання опікуна чи піклувальника;
- г) місце знаходження суду, який виніс відповідне рішення.

4. Фізична особа може бути призначена опікуном чи піклувальником:

- а) лише за згодою особи, над якою встановлюється опіка чи піклування;
- б) лише за згодою батьків особи, над якою встановлюється опіка чи піклування;
- в) лише за згодою родичів особи, яка бажає стати опікуном чи піклувальником;
- г) лише за письмовою заявою особи, яка бажає стати опікуном чи піклувальником.

5. Опікуном чи піклувальником не може бути фізична особа:

- а) яка позбавлена батьківських прав, якщо ці права не були поновлені;
- б) яка не має власного житла; в) фізична особа, яка досягла пенсійного віку;
- г) фізична особа, яка не має фіксованої заробітної плати.

6. Опіка припиняється у разі:

- а) передачі малолітньої особи батькам (усиновителям);
- б) досягнення фізичною особою повноліття;
- в) досягненням дитиною 14 років;

г) поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною.

7. Піклування припиняється у разі:

- а) передачі малолітньої батькам (усиновителям);
- б) досягнення фізичною особою повноліття;
- в) досягненням дитиною 14 років;
- г) поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною.

8. При призначенні опікуна чи піклувальника органом опіки та піклування враховується:

- а) бажання самої дитини; б) релігійна приналежність особи;
- в) партійна приналежність особи; г) особисті якості особи.

№ 12

1. Договір про патронат укладається:

- а) між відділом освіти та особою, яка бере дитину на виховання;
- б) між органом опіки та піклування й особою, яка бере дитину на виховання;
- в) між батьками та патронатним вихователем, який бере дитину на виховання, у разі, якщо батьки не можуть самостійно виховувати дитину;
- г) не укладається.

2. Прийомна сім'я – це:

- а) працездатні чоловік або дружина, які не мають власних дітей, тому можуть взяти на спільне проживання в свою сім'ю дитину;
- б) це сім'я або особа, яка не перебуває в шлюбі, що добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1 до 4 дітей на виховання та спільне проживання;
- в) альтернативна форма влаштування дитини, яка є сиротою або з інших причин позбавлена батьківського піклування, в сім'ю іншої особи з метою сімейного виховання;
- г) це сім'я або особа, яка не перебуває в шлюбі, що добровільно взяла від 5 до 10 дітей на виховання та спільне проживання.

3. Відповідно до Сімейного кодексу України за прийомними дітьми зберігається право:

- а) на проживання у комфортних умовах, які вони мали до влаштування до прийомної сім'ї;
- б) на аліменти, які вони мали до влаштування до прийомної сім'ї;
- в) отримання відповідної освіти та гарантування їхнього відповідного працевлаштування;
- г) правильна відповідь відсутня.

4. Відповідно до Сімейного кодексу України дитячий будинок сімейного типу – це:

- а) відокремлена сім'я осіб, які проживають разом та ведуть спільне господарство;
- б) сім'я, створена на підставі реєстрованого шлюбу;
- в) окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя для забезпечення сімейного виховання та спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт;
- г) окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, для забезпечення сімейним вихованням та спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

5. Рішення про створення прийомної сім'ї ухвалюється:

- а) судом; б) органом опіки та піклування за місцем виявлення дітей;
- в) урядовим органом державного управління з усиновлення та захисту прав дитини;

г) районною державною адміністрацією.

6. Форма влаштування дитини, що забезпечує тимчасовий догляд, виховання та реабілітацію дитини на період подолання складних життєвих обставин:

- а) опіка/піклування; б) патронат;
- в) прийомна сім'я; г) дитячий будинок сімейного типу.

№ 13

1. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України:

- а) заборонено; б) дозволено;
- в) дозволено тільки тоді, коли усиновлювач є родичем дитини;
- г) дозволено тільки щодо дитини, яка страждає на хворобу, що внесена до спеціального переліку хвороб, затвердженого центральним органом виконавчої влади.

2. Підсудність справ про розірвання шлюбу між громадянином України та іноземцем або особою без громадянства, які проживають за межами України, визначається:

- а) на загальних підставах; б) суддею Верховного Суду України;
- в) за домовленістю сторін; г) виключна.

3. Усиновлення громадянином України дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України, здійснюється:

- а) судом України; б) Центром з усиновлення;
- в) у консульській установі або дипломатичному представництві України;
- г) судом країни проживання.

Питання для заліку

1. Поняття, історичні форми, типи, види та функції сім'ї.
2. Поняття сімейного права. Предмет сімейного права.
3. Етапи становлення сімейного права в Україні.
4. Державна сімейна політика України.
5. Перші декрети радянської влади з питань сім'ї та шлюбу, перший сімейний кодекс РРФСР, їхнє значення.
6. Перший сімейний кодекс України 1919 року.
7. Сімейний кодекс України 1926 року.
8. Основи законодавства СРСР і союзних республік про шлюб та сім'ю, Кодекс про шлюб та сім'ю України.
9. Строки позовної давності у сімейному праві України.
10. Поняття та види джерел сімейного права.
11. Конституція України як джерело сімейного права.
12. Сімейний кодекс України як основне джерело сімейного права.
13. Застосування норм Цивільного кодексу України та інших нормативно-правових актів до регулювання сімейних відносин.
14. Роль договору в регулюванні сімейних відносин.
15. Звичай як джерело регулювання сімейних відносин.
16. Міжнародні договори України як джерела сімейного права.
17. Роль судової практики в регулюванні сімейних відносин.
18. Місце сімейного права в системі права України.
19. Принципи сімейного права.
20. Методи сімейного права.
21. Поняття, види та об'єкт сімейних правовідносин.
22. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин.
23. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків.
24. Захист сімейних прав та інтересів.
25. Учасники (суб'єкти) сімейних правовідносин.

26. Поняття шлюбу та його ознаки.
27. Правова природа шлюбу.
28. Порядок укладання шлюбу.
29. Визнання шлюбу недійсним.
30. Поняття і підстави припинення шлюбу.
31. Умови укладення шлюбу та перешкоди до його укладання.
32. Державна реєстрація шлюбу.
33. Розірвання шлюбу в державних органах реєстрації актів цивільного стану.
34. Розірвання шлюбу в суді.
35. Правові наслідки розірвання шлюбу.
36. Режим окремого проживання подружжя.
37. Поняття особистих немайнових прав і особистих немайнових обов'язків подружжя.
38. Поняття і основні принципи правового регулювання особистих немайнових відносин подружжя в Україні.
39. Види особистих немайнових прав подружжя.
40. Розвиток правових засад права власності подружжя.
41. Правовий режим спільного майна подружжя.
42. Право особистої (роздільної) приватної власності дружини та чоловіка.
43. Здійснення подружжям прав щодо їхнього спільного і роздільного майна.
44. Поділ майна подружжя.
45. Права та обов'язки подружжя з утримання.
46. Загальні положення договірного регулювання майнових відносин подружжя.
47. Договори подружжя щодо їхнього спільного та роздільного майна.
48. Договори подружжя про надання утримання та про припинення права на утримання.
49. Шлюбний договір.
50. Загальні підстави виникнення особистих немайнових прав та обов'язків матері, батька і дитини.
51. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою.
52. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.
53. Оспорювання батьківства.
54. Оспорювання материнства і визнання материнства.
55. Права батьків і дітей на майно.
56. Правовідносини між матір'ю, батьком і дитиною щодо надання утримання дитині.
57. Припинення правовідносин між матір'ю, батьком і повнолітньою дитиною щодо надання утримання.
58. Правовідносини між матір'ю, батьком і повнолітньою дитиною щодо надання утримання.
59. Стягнення аліментів за минулий час та заборгованості за аліментами.
60. Відповідальність за прострочення сплати аліментів.
61. Загальна характеристика договірного регулювання відносин батьків щодо виховання та утримання дітей.
62. Договори батьків про утримання дітей, повнолітніх доньки/сина.
63. Договори батьків про виховання та утримання дітей, що укладаються під час розірвання шлюбу.
64. Договір про здійснення батьківських прав та обов'язків.
65. Поняття правовідносин за участі інших членів сім'ї та родичів.
66. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.
67. Зобов'язання з утримання інших членів сім'ї та родичів.
68. Поняття та зміст усиновлення.
69. Суб'єкти усиновлення.
70. Процедура усиновлення.
71. Таємниця усиновлення.

72. Правові наслідки усиновлення.
73. Поняття і значення опіки та піклування над дітьми.
74. Права дитини, над якою встановлена опіка (піклування).
75. Права і обов'язки опікуна і піклувальника.
76. Припинення опіки та піклування над дітьми.
77. Види альтернативних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
78. Патронат над дітьми.
79. Передання дітей на виховання до прийомної сім'ї.
80. Влаштування дітей до дитячих будинків сімейного типу.
81. Поняття сімейних правовідносин з іноземним елементом.
82. Поняття шлюбу у міжнародному сімейному праві. Інші сімейні союзи.
83. Встановлення батьківства (материнства) у міжнародному сімейному праві.
84. Опіка і піклування у міжнародному сімейному праві.
85. Усиновлення (удочеріння) у міжнародному сімейному праві.